

Ma'lumotlarga egalik va foydalanuvchi huquqlari: ijtimoiy platformalarda baham ko'rilgan shaxsiy ma'lumotlar kimga tegishli?

Mahliyo TO'RABOYEVA

Toshkent davlat yuridik universiteti
Ommaviy axborot vositalari huquqi
yo'nalishi magistri

Annotatsiya

Ushbu maqolada ma'lumotlarga egalik va foydalanuvchi huquqi bilan bog'liq masalalar, xususan, turli ijtimoiy tarmoqlarning foydalanuvchilar huquqlari bilan bog'liq siyosati qiyosiy holda o'rganiladi. Shu yo'nalishdagi qonunchilikning ahamiyati va shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilishga oid huquqiy mexanizmlar tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: ijtimoiy tarmoq, foydalanuvchi huquqlar, maxfiylik siyosati, kiberxavfsizlik, "Facebook", "Instagram", "Twitter", "TikTok"

Annotation

In this article, issues related to data ownership and user rights, in particular, the policies of different social networks related to user rights, are studied in a comparative manner. The importance of the legislation in this direction and the legal mechanisms related to the protection of personal data are analyzed.

Keywords: social network, user rights, privacy policy, cyber security, "Facebook", "Instagram", "Twitter", "TikTok"

Kirish

Bugungi raqamli jamiyatda ma'lumotlar har bir sohada katta aktivga aylandi. Ma'lumotlarga egalik qiladigan shaxs yoki kompaniyada strategik jihatdan boshqaruv kuchi paydo bo'ladi. Turli bazalarda fuqarolarning shaxsiy ma'lumotlari hajmi ko'payib borayotgani bilan ma'lumotlarga egalik va foydalanuvchi huquqlari tushunchalari, fuqarolarning shaxsiy daxlsizligini himoya qilish masalalari raqamli huquqning eng bosh mavzusiga aylanyapti. Shaxslar yoki kompaniyalar qo'lida to'planayotgan ma'lumotlar shaxsiy daxlsizlik, foydalanuvchilarning huquqlarini

qonuniy himoya va nazorat qilish, ma'lumotlardan qanday foydalanish, almashish va saqlash bilan bog'liq juda masalalarni ko'rib chiqish zaruratini yaratadi.

Ma'lumotlarga egalik huquqlari, ayniqsa, juda ko'pchilik insonlar o'z shaxsiy ma'lumotlarini ochiq baham ko'radigan ijtimoiy platformalar kontekstida juda dolzarb. Ochiq ijtimoiy platformalarda baham ko'rilgan ma'lumotlarning egasi kimligi va foydalanuvchilar o'z ma'lumotlariga nisbatan qanday huquqlarga egaligi haqidagi savollar omma uchun qiziq. Maqolada ma'lumotlarga egalik va foydalanuvchi huquqlari bilan bog'liq tushunchalarni xalqaro va milliy qonun hujjatlaridan kelib chiqib o'rganiladi hamda ushbu tushunchalar atrofidagi huquqiy, axloqiy va ijtimoiy ta'sirlarni ko'rib chiqiladi. Mavjud me'yoriy-huquqiy bazalar, ijtimoiy platformalarning xizmat ko'rsatish shartlari o'rganiladi. Raqamli muhitda ulashilayotgan ma'lumotlar uchun mas'uliyatni oshirish va ularning ustidan nazorat o'rnatish, foydalanuvchi huquqlarini himoya qilish bugungi kunda juda muhim masala hisoblanadi.

Sizningcha, dunyoni hozir qaysi soha boshqaryapti? Siyosatmi, iqtisodiyotmi, ijtimoiy, balki madaniy soha? Menimcha, bugun nafaqat ijtimoiy munosabatlarni, balki butun dunyoni axborot texnologiyalari - raqamlashtirish sohasi boshqaryapti. Raqamlashtirish istalgan masofada aloqa o'rnatadi, korxonada mahsulot ishlab chiqaradi, pullaringizni boshqaradi, samolyotingizni uchiradi, chirog'ingizni yoqadi, internetga ulaydi, davlat bilan xat-hujjatingizni osonlashtiradi, bolangizni tug'ilgandan boshlab bog'chaga ro'yxatga qo'yadi, ishxonada qog'ozingizni kamaytiradi, do'kondan xaridingizni keltirib beradi, tarmoqlarda sizning virtual hayotingizni yaratadi. Va eng muhimi, raqamlashtirish odamni, jamiyatni, davlatni taraqqiyotga olib chiqadi. Bu soha dunyoning boy davlatida yashaysizmi yoki kambag'al, imkoniyatlaringizni tenglashtiradi, chunki u sizni global dunyoning barcha xizmatlariga bog'lab beradi. Dunyo allaqachon raqamlashtirish poygasini boshlab bo'lgan.

Usullar

Maqola davomida ijtimoiy platformalar misolida shaxsga doir ma'lumotlar, foydalanuvchi huquqlariga nisbatan ta'siri ko'rib chiqiladi. Bugungi kunda dunyo bo'ylab 5.16 milliard aholi internetdan foydalanish imkoniyatiga ega. Shulardan naq

4.76 milliard qismi ijtimoiy platformalardan doimiy foydalanadi.¹ O‘zbekistonda esa bu raqamlar 31 millionni tashkil qiladi. Bu raqamlarning eng yirik ijtimoiy tarmoqlar misolida bo‘lingandagi ko‘rsatkichlari quyidagicha: “Telegram” - 30.6 mln, “Odnoklassniki”da - 18 mln, “Facebook” - 7.6 mln, “Instagram”da - 7.1 mln, “Vikipediya”da - 1,4 mln, “Linkedin” - 528 ming, “X“(sobiq Twitter)”da - 148 ming foydalanuvchini tashkil etadi.

Ijtimoiy tarmoqlarning maxfiylik siyosati foydalanuvchilarning shaxsiy ma’lumotlarini himoya qilishda muhim rol o‘ynaydi. Lekin odatda buni ijtimoiy tarmoq foydalanuvchilari e’tiborsiz qoldirishadi. Deyarli barcha tarmoqlar o‘z maxfiylik siyosatini o‘z qiziqishlaridan kelib chiqib, ma’lum muddatda yangilab turadi. Keling, ikkita mashhur ijtimoiy tarmoqni – “Facebook” va “X(sobiq “Twitter”)ni maxfiylik siyosati nuqtai nazaridan taqqoslaylik.

“Facebook” to‘plangan ma’lumotlarning keng doirasini, jumladan, shaxsiy ma’lumotlarni, foydalanuvchilar ilovada baham ko‘radigan ma’lumotlarni va hatto oflayn faollik ma’lumotlarini qamrab oladigan juda keng maxfiylik siyosatiga ega. Ular ushbu ma’lumotlardan reklamani shaxsiylashtirish va foydalanuvchi tajribasini yaxshilash uchun foydalanadilar. “Facebook” shuningdek, o‘zgaruvchan qonuniy talablarga rioya qilish uchun o‘zining maxfiylik siyosatini muntazam yangilab turadi.²

“X” (Twitter”) ham o‘zining maxfiylik siyosatiga ega, biroq u ko‘proq foydalanuvchilar o‘z tvitlari, xabarlari va profillarida baham ko‘radigan ma’lumotlarga e’tibor qaratadi. “X” foydalanuvchilarning shaxsiy ma’lumotlarini himoya qilishni va’da qiladi va ularni faqat o‘z siyosati ruxsat bergan holda baham ko‘radi.³

Ikkala ijtimoiy tarmoq ham o‘z xizmatlarini yaxshilash va shaxsiylashtirilgan kontent reklamalarini taqdim etish uchun foydalanuvchilar haqida ma’lumot to‘playdi, biroq ular bu ma’lumotlarni to‘plash va ishlatishda turlicha yondashuvlarga ega. Shaxsiy ma’lumotlardan foydalanishda xavfsizlik va shaffoflik ikkala ijtimoiy platformaning maxfiylik siyosatining muhim jihatlari hisoblanadi.

¹ <https://business-shark.ru/blog/aktualnaya-statistika-interneta-i-sotssetey-za-proshedshiy-god-ot-global-digital-2023/#>

² <https://www.facebook.com/privacy/policy/>

³ <https://twitter.com/en/privacy>

Yana bir eng ko‘p foydalaniladigan tarmoqlardan biri bu – “Telegram”. “Telegram” ning maxfiylik siyosati o‘z shaxsiy ma’lumotlarini himoya qilishni qadrlaydigan foydalanuvchilar uchun ushbu messenjerni jozibador qiladigan qator funksiyalarga ega.⁴ Mana bir nechta asosiy jihatlar:

1. Ma’lumotlarni shifrlash: Telegramda uchinchi shaxsdan shifrlash qo‘llaniladi, ya’ni faqat jo‘natuvchi va qabul qiluvchi xabarlarini o‘qiy oladi. Telegram ham, boshqa tomonlar ham xabarlar mazmuniga kirish huquqiga ega emas.

2. O‘z-o‘zini yo‘q qilish xabarlarini: Foydalanuvchilar xabarlar uchun o‘z-o‘zini yo‘q qilish taymerini o‘rnatishi mumkin, bu o‘qilganidan keyin ma’lum vaqtdan keyin chatdan o‘chirilishini ta’minlaydi.

3. Anonim rejim: Telegram foydalanuvchilarga shaxsiy ma’lumotlarini oshkor qilmasdan muloqot qilish imkonini beruvchi anonim chatlar variantini taqdim etadi.

4. Xavfsiz chatlar: Telegram’da xabarlarini yanada shifrlaydigan va ulardan faqat chat ishtirokchilari uchun ochiq bo‘ladigan Xavfsiz suhbatlar funksiyasi mavjud.

5. Reklamasiz: Kompaniya maqsadli reklama uchun foydalanuvchi ma’lumotlaridan foydalanmasligini aytadi, ya’ni chat kontenti platformadagi reklamalarni shaxsiylashtirish uchun ishlatilmaydi.

Maxfiylik siyosatini alohida o‘rganib chiqish kerak bo‘lgan yana bir ijtimoiy tarmoq bu - “Tik tok”. TikTok - bu ijtimoiy tarmoq sifatida niqoblangan ma’lumotlar yig‘ish xizmati". Hind dasturchilarining ta’kidlashicha, TikTok quyidagilarni yig‘adi: Ismlar (haqiqiy), manzillar, parollar, telefon raqamlari, tug‘ilgan sanalari; Telefondagi boshqa ilovalar, jumladan, o‘chirilgan ilovalar haqida ma’lumot; Internet faoliyatidan foydalanish haqida ma’lumot; Foydalanuvchining joylashuvi (har 30 soniyada yangilanadi).

Bundan tashqari, Android versiyasida masofaviy serverdan foydalanuvchi qurilmasiga faylni yuklab olish imkonini beruvchi kod parchalari borligi xabar qilingan. "Hech bir mobil ilovaga bunday funksiya kerak emas", deb yozadi “Bangorlol” postda.

Aytgancha, bu Tiktok ishiga shubha tug‘diradigan yagona yangilik emas. Talal Haj Bakri va Tommi Mysk tomonidan bir necha oy oldin o‘tkazilgan tadqiqotda

⁴ <https://telegram.org/privacy/uz>

TikTok Pasteboard-da parollar, kripto hamyonlar, kredit karta raqamlari, manzillar va shaxsiy xabarlarni o‘z ichiga olishi mumkin bo‘lgan maxfiy ma‘lumotlarni kuzatib boradigan 54 ta iOS ilovalariga kiritilgan. Apple qurilmalarida ma‘lumotlar matndan nusxa ko‘chirish va joylashtirishda yoki sudrab olib tashlash jarayonida Pasteboardga tushadi. Tadqiqot nashr etilgandan so‘ng, TikTok muammoni allaqachon hal qilganini da‘vo qilgan.⁵

“TikTok” iOS va Android‘da milliardlab smartfon egalarini yashirincha kuzatib boradi. Kiberxavfsizlik bo‘yicha mutaxassislar iOS va Android uchun “TikTok” ilovasida foydalanuvchilarga josuslik qilish uchun yashirin vositalarni topdi. U ularning shaxsiy ma‘lumotlariga to‘g‘ridan-to‘g‘ri kirish huquqini qo‘lga kiritadi, manba kodini Google va Apple auditlaridan yashiradi va foydalanuvchilarning noyob qurilma identifikatorlarini reklama bo‘yicha hamkorlari bilan baham ko‘radi. Ilova esa butun dunyodan milliardlab odamlar tomonidan yuklab olingan. Juda xavfli va o‘ta mashhur dastur - TikTok ilovasi uni o‘rnatgan har bir kishi uchun juda xavfli bo‘lishi mumkin, deb yozadi TheWrap portali. Nomi oshkor etilmagan oq shapkali xakerlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlarga ko‘ra, ijtimoiy tarmoqning mobil yordam dasturi Google Play va Apple App Store do‘konlaridagi xavfsizlik mexanizmlarini chetlab o‘tishi mumkin. Boshqacha qilib aytganda, Xitoyning ByteDance kompaniyasi, TikTok ishlab chiqaruvchisi ilovaga Apple va Google do‘konlarida kod tekshiruvlarini chetlab o‘tish algoritmini o‘rnatdi. Unga nima uchun bu kerakligi haqida hali aniq ma‘lumot yo‘q, ammo dasturning hujjatsiz funktsiyalari shu bilan tugamaydi. TheWrap‘ning yozishicha, TikTok ilovasi brauzerni taqlid qilishi mumkin, bu esa uning kodini tekshirish jarayonini murakkablashtiradi. Bundan tashqari, yashirin algoritmlar ByteDance-ga qurilma xotirasidagi barcha foydalanuvchi ma‘lumotlariga to‘liq kirish imkonini beradi. Zararsiz ko‘rinadigan ilova xavfli kuzatuv usullarini yashiradi.

TikTok ilovasining foydalanuvchilarga, ishlab chiquvchilarga ko‘ra, bilishi shart bo‘lmagan bunday noodatiy xususiyatlari bo‘yicha tadqiqotlar 2020-yil noyabr va 2021-yil yanvar oylarida o‘tkazilgan. ByteDance vakillari ularning natijalari e‘lon qilinishiga hech qanday munosabat bildirishmagan, ya‘ni ekspert xulosalarini na inkor etdilar, na tasdiqladilar. Nazariy jihatdan, ByteDance butun dunyo bo‘ylab

⁵ <https://vc.ru/social/139163-tiktok-shpion-ili-proryv-goda>

milliardlab odamlarning ma'lumotlariga kirish huquqiga ega bo'lishi mumkin. Birgina Google Play'da TikTok ilovasi olti yarim yil ichida (2015-yil sentabr oyidan beri) 1 milliard martadan ortiq yuklab olingan. Apple bunday statistikasi taqdim etmaydi. Biroq, App Store'ning rus segmentida TikTok Entertainment kategoriyasida birinchi o'rinda, Amerika segmentida esa uchinchi o'rinda turishi vaziyat jiddiy ekanini ko'rsatyapti. Ehtimol, tadqiqot o'tkazilgandan keyin bir necha oy ichida TikTok ishlab chiquvchilari dastur kodiga ba'zi o'zgarishlar kiritgan bo'lishi mumkin. Biroq, mashhur dasturda bunday tajovuzkor kuzatuv usullari mavjudligi haqiqati hech bo'lmaganda foydalanuvchilarni ogohlantirishi kerak.

TheWrap bilan suhbatlashgan axborot xavfsizligi bo'yicha mutaxassislarining ta'kidlashicha, TikTok ilovasi va umuman butun ijtimoiy tarmoq foydalanuvchi qurilmalari va ularning faoliyatini kuzatish uchun ancha kengroq vositalardan foydalanadi. Ular Xitoy loyihasini amerikalik Facebook va Twitter bilan taqqoslab, ikkinchisi foydalanuvchilarni kuzatishda ancha faol emasligini aytishdi.

TikTok-da mashhurlik bilan bog'liq muammolar yo'q. TikTok foydalanuvchi ma'lumotlarini boshqarish usuli ham axborot xavfsizligi bo'yicha mutaxassislarni chalg'itadi. Shunday qilib, ijtimoiy tarmoq undan reklama sotib olgan sheriklariga noyob qurilma identifikatorlaridan foydalanish imkoniyatini bajonidil taqdim etadi. Bu nafaqat TikTok, balki minglab reklama beruvchilar ham foydalanuvchilarni kuzatishi mumkinligini anglatadi. Bundan tashqari, TikTok ilovasi ByteDance tomonidan ishlab chiqilgan ko'plab kutubxonalar bilan bog'langan bo'lib, ularga uchinchi tomon dasturchilari kirish imkoniga ega emas. Bu shuningdek, dasturiy ta'minot xavfsizligi auditini murakkablashtiradi va mualliflarga uni tobora ko'proq yangi kuzatuv tizimlari bilan to'ldirishga imkon beradi. Milliardlab odamlarning ongida iOS platformasi asosan yopiq tabiati tufayli Android-ga qaraganda xavfsizroq degan fikr uzoq vaqtdan beri mustahkam o'rnashib qolgan. Biroq, TikTok holatida bu mutlaqo to'g'ri bo'lmasligi mumkin. Tadqiqot natijalariga ko'ra, TikTok'ning iOS versiyasida Android ilovasida qo'llanilganidan farqli bo'lgan videoplearning moslashtirilgan versiyasidan foydalaniladi. Tadqiqot mualliflari, bu dasturning umumiy barqarorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini ta'kidlaydilar, ammo u xavfsizlikka xavf tug'dirishi mumkin.

TikTok ning mashhurligi ko'plab raqobatdosh xizmatlarning, shu jumladan mavjud platformalar asosidagi xizmatlarning paydo bo'lishiga ta'sir qilmay qolmadi. Misol uchun, ilgari Facebook nomi bilan mashhur bo'lgan Meta Instagram

ijtimoiy tarmog‘iga Reels qisqa video xizmatini birlashtirdi. Google YouTube bilan ham xuddi shunday qildi, endi u Shorts deb nomlangan 15 soniyalik qisqa videolarni yuklash funksiyasiga ega. Ommabop tendensiyaga intilish (qisqa va har doim ham foydali bo‘lmagan videolar) VK xoldingiga (sobiq Mail.ru Group) tegishli VKontakte ijtimoiy tarmog‘i o‘zining TikTok analogini ishga tushirdi. 2021-yil sentabr oyi oxirida, CNews xabar berishicha, Yandex ilovasida ham qisqa videolarni yozib olish funksiyasi paydo bo‘ldi.⁶

Natijalar

Tadqiqotga qo‘yilgan savollardan kelib chiqib, yuqoridagi masalalarni tartibga soluvchi qonun va qonunosti hujjatlarni, xalqaro normalarni va xorijiy tajribadan olingan ma‘lumot va kuzatuvlarning natijalari bilan bo‘lishsak. O‘zbekiston qonunchiligida ushbu masalalar “Shaxsga doir ma‘lumotlar to‘g‘risida”gi, “Elektron tijorat to‘g‘risida”gi, “Axborotlashtirish tog‘risida”gi, shuningdek, “Ma‘muriy javobgarlik tog‘risida”gi Kodeks va Jinoyat kodeksi bilan tartibga solinadi. Xususan, Jinoyat kodeksining 46-moddasi, ikkinchi qismi shaxsga doir ma‘lumotlar to‘g‘risidagi qonunchilikni buzish bilan bog‘liq unga ko‘ra, shaxsga doir ma‘lumotlarni qonunga xilof ravishda yig‘ish, tizimlashtirish, saqlash, o‘zgartirish, to‘ldirish, ulardan foydalanish, ularni berish, tarqatish, uzatish, egasizlantirish va yo‘q qilish, xuddi shuningdek axborot texnologiyalaridan foydalangan holda, shu jumladan Internet jahon axborot tarmog‘ida O‘zbekiston Respublikasi fuqarolarining shaxsga doir ma‘lumotlariga ishlov berilayotganda jisman O‘zbekiston Respublikasi hududida joylashgan texnik vositalarda hamda Shaxsga doir ma‘lumotlar bazalarining davlat reyestrda belgilangan tartibda ro‘yxatdan o‘tkazilgan shaxsga doir ma‘lumotlar bazalarida shaxsga doir ma‘lumotlarni yig‘ishga, tizimlashtirishga va saqlashga oid talablarga rioya etmaslik, — fuqarolarga bazaviy hisoblash miqdorining yetti baravari, mansabdor shaxslarga esa — ellik baravari miqdorida jarima solishga sabab bo‘ladi.⁷ Shuningdek, foydalanuvchi ma‘lumotlari va huquqlari yana bir qancha qonun hujjatlari bilan himoyalangan.⁸

“Shaxsga doir ma‘lumotlar to‘g‘risida”gi qonun shaxsiy ma‘lumotlarni to‘plash, saqlash, ulardan foydalanish va oshkor qilishni tartibga soladi, shaxsiy

⁶ [ТикТок скрытно следит за миллиардами владельцев смартфонов на iOS и Android - CNews](#)

⁸ <https://lex.uz/acts/-111453>

ma'lumotlarni qayta ishlashda tashkilotlar va jismoniy shaxslar uchun qoidalarni belgilaydi va ma'lumotlar subyektlariga ularning ma'lumotlarini himoya qilish va ulardan foydalanish huquqini beradi.⁹

“Elektron tijorat to‘g‘risida”gi qonun Internet tarmog‘ida shaxsiy ma'lumotlardan foydalanishni tartibga soladi, onlayn savdo uchun ma'lumotlarni himoya qilish va maxfiylik talablarini belgilaydi hamda foydalanuvchilarga shaxsiy ma'lumotlarini himoya qilish va nazorat qilish huquqini beradi.¹⁰

“Axborotlashtirish to‘g‘risida”gi qonun –axborot va axborot xavfsizligi sohasidagi umumiy tamoyillar va qoidalarni, shu jumladan, inson va fuqarolarning shaxsiy ma'lumotlariga ishlov berish va ulardan foydalanishda huquq va erkinliklarini himoya qilishning huquqiy kafolatlarini ta'minlaydi. Ushbu qonunlar foydalanuvchilarga o‘z shaxsiy ma'lumotlarini himoya qilish va nazorat qilish bo‘yicha asosiy huquqlarni beradi va tashkilotlar uchun ma'lumotlarning maxfiyligi va xavfsizligini ta'minlash bo‘yicha mas'uliyatni belgilaydi.¹¹

Xulosa

Mavzudagi savolga qaytsak. Xo‘sh, ijtimoiy tarmoqlarda baham ko‘rilgan ma'lumotlar aslida kimga tegishli bo‘lishi kerak? Ijtimoiy platformalarda baham ko‘rilgan ma'lumotlarga egalik huquqi alohida mamlakatlar va mintaqalar qonunlariga, shuningdek, xalqaro shartnomalar va qoidalarga bo‘ysunadi. Biroq, ko‘p hollarda, ijtimoiy platformalarning xizmat ko‘rsatish shartlari va maxfiylik siyosati odatda ularning egalik huquqini yoki o‘z platformalarida baham ko‘rilgan ma'lumotlardan foydalanish huquqlarini tasdiqlaydi.

Xalqaro nuqtai nazardan, Yevropa Ittifoqidagi umumiy ma'lumotlarni himoya qilish to‘g‘risidagi reglament (GDPR) ma'lumotlarga egalik va maxfiylik huquqlariga sezilarli ta'sir ko‘rsatdi. GDPRga muvofiq, shaxslar o‘zlarining shaxsiy ma'lumotlari ustidan ko‘proq nazoratga ega va kompaniyalar shaxsiy ma'lumotlarni to‘plash va ulardan foydalanish uchun aniq rozilik olishlari kerak. Bu Yevropa Ittifoqida faoliyat yurituvchi ijtimoiy platformalar va jismoniy joylashuvdan qat'i nazar, ijtimoiy platformalardan foydalanadigan Yevropa Ittifoqi fuqarolari uchun ta'sir ko‘rsatadi.¹²

⁹ <https://lex.uz/docs/-4396419>

¹⁰ <https://lex.uz/docs/-6213382>

¹¹ <https://lex.uz/docs/-83472>

¹² <https://gdpr.eu/what-is-gdpr/#:~:text=The%20General%20Data%20Protection%20Regulation,to%20people%20in%20the%20EU.>

Xuddi shunday, Amerika Qo‘shma Shtatlarida ijtimoiy platformalarda baham ko‘rilgan ma‘lumotlarga egalik ko‘pincha platforma operatorlari tomonidan belgilangan xizmat ko‘rsatish shartlari va maxfiylik siyosati bilan tartibga solinadi. Shu bilan birga, ma‘lumotlarning maxfiyligi va egaligi bilan bog‘liq munozaralar va huquqiy munozaralar davom etmoqda, ayniqsa ma‘lumotlarning yuqori darajadagi buzilishi va shaxsiy ma‘lumotlardan noto‘g‘ri foydalanish bilan bog‘liq xavotirlar fonida.

Xalqaro maydonda shaxsiy ma‘lumotlarning ijtimoiy platformalar tomonidan mas‘uliyatli va oshkora ishlov berilishini ta‘minlash uchun ma‘lumotlarni himoya qilish qonunlarini uyg‘unlashtirish zarurligi, ayniqsa internet va ijtimoiy mediadan foydalanishning global tabiatini hisobga olgan holda muhokamalar davom etmoqda.

Shuni ta‘kidlash kerakki, ma‘lumotlarga egalik qilish va shaxsiy daxlsizlik huquqlarining huquqiy asoslari va talqini rivojlanishda davom etmoqda va shaxslar ijtimoiy platformalardan foydalanishlari va shaxsiy ma‘lumotlar almashishlariga nisbatan qo‘llaniladigan qonunlar va qoidalardan xabardor bo‘lishlari kerak.

Foydalanilgan manbalar ro‘yxati

1. <https://business-shark.ru/blog/aktualnaya-statistika-interneta-i-sotssetey-za-proshedshiy-god-ot-global-digital-2023/#>
2. <https://www.facebook.com/privacy/policy/>
3. <https://twitter.com/en/privacy>
4. <https://telegram.org/privacy/uz>
5. <https://vc.ru/social/139163-tiktok-shpion-ili-proryv-goda>
6. [TikTok скрытно следит за миллиардами владельцев смартфонов на iOS и Android - CNews](#)
7. <https://lex.uz/acts/-11145>
8. <https://lex.uz/docs/-4396419>
9. <https://lex.uz/docs/-6213382>
10. <https://lex.uz/docs/-83472>
11. ¹ <https://gdpr.eu/what-is-gdpr/#:~:text=The%20General%20Data%20Protection%20Regulation,to%20people%20in%20the%20EU.>